

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Миколаївської області** щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Миколаївської області в II кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Миколаївської області у II кварталі 2023 року свідчать, що на тлі відновлення енергосистеми, поступового поживлення внутрішнього попиту та зміцнення курсу гривні респонденти очікують **збільшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Очікується нижча інфляція. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **збільшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 6.7% (як у попередньому кварталі) (графік 1), у цілому по Україні – 17.0%;
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 64.3% респондентів очікують, що зростання цін перевищить 15.0% (у попередньому кварталі – 86.7%), у цілому по Україні – 53.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 78.6% респондентів (у попередньому кварталі – 71.4%), у цілому по Україні – 72.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств вищими темпами:** баланс відповідей – 33.3% (у I кварталі 2023 року – 13.3%) (таблиця). У цілому по Україні баланс відповідей – 9.6%;
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку високими темпами:** баланси відповідей – 40.0% та 50.0% відповідно (у попередньому кварталі – 6.7% та «мінус» 50.0% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 14.5% та 10.9% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 7.1% (у I кварталі 2023 року – «мінус» 20.0%). Водночас респонденти очікують, що обсяг інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт залишиться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 20.0%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 4.5% та «мінус» 2.3% відповідно;
- **збільшення кількості працівників** на своїх підприємствах уперше з I кварталу 2022 року: баланс відповідей – 6.7% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 4). У цілому по Україні респонденти очікують помірне зменшення кількості працівників – «мінус» 3.8%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства, стрімкими темпами:** баланс відповідей – 100.0%, як у попередньому кварталі (графік 6). Одночасно очікується прискорення зростання цін на товари/послуги власного виробництва: баланс відповідей – 73.3% (у I кварталі 2023 року – 57.1%). На подорожчання товарів та послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливають ціни на сировину та матеріали (вплив чинника посилюється), ціни на енергоносії, курсові коливання гривні, проблеми з логістикою та вартість трудових ресурсів (вплив чинника посилюється) (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника помітно вищими темпами:** баланси відповідей – 60.0% та 53.3% відповідно (у попередньому кварталі – 40.0% та 13.3% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також брак кваліфікованих працівників та обігових коштів (вплив усіх чинників посилюється порівняно з попереднім опитуванням, найбільше – вплив браку кваліфікованих працівників) (графік 5).

Респонденти прогнозують, що потреба в позикових коштах найближчим часом зменшиться (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (46.7% опитаних), надають перевагу запозиченням в іноземній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та занадто складна процедура оформлення документів – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

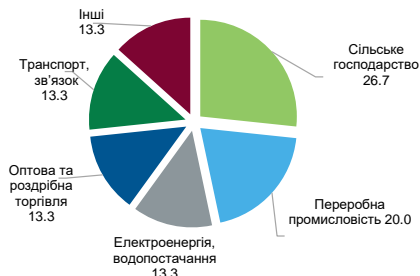
86.7% респондентів зазначають, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

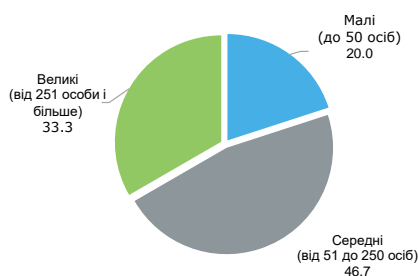
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 33.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 46.7%), у цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 11.1%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 50.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 37.5%);
- **підприємства області здатні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 13.3% (у попередньому кварталі – 14.3%).

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

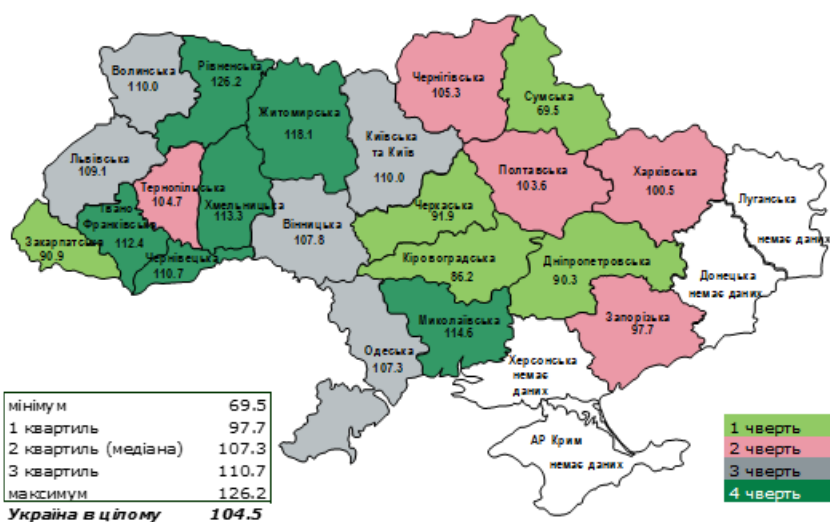

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 03–29 травня 2023 року;
- опитано всього 15 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Миколаївської області щодо ділової активності (за складовими)

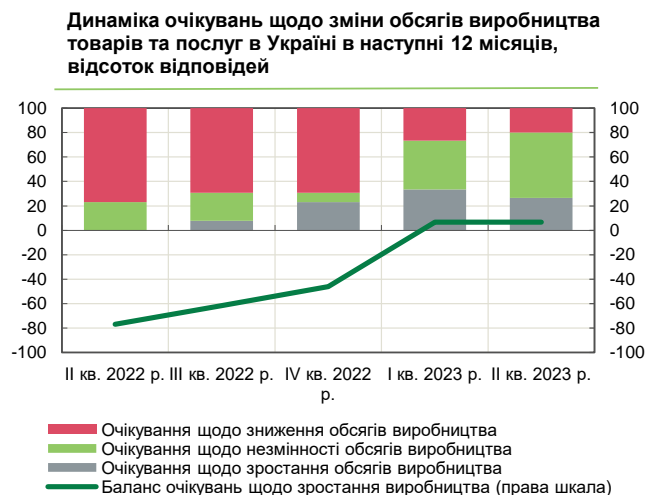
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-46.2	-46.2	0.0	13.3	33.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-53.8	-46.2	7.7	6.7	40.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-69.2	-84.6	-58.3	-20.0	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-53.8	-69.2	-46.2	-20.0	-7.1
кількості працівників	-69.2	-61.5	-53.8	0.0	6.7

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

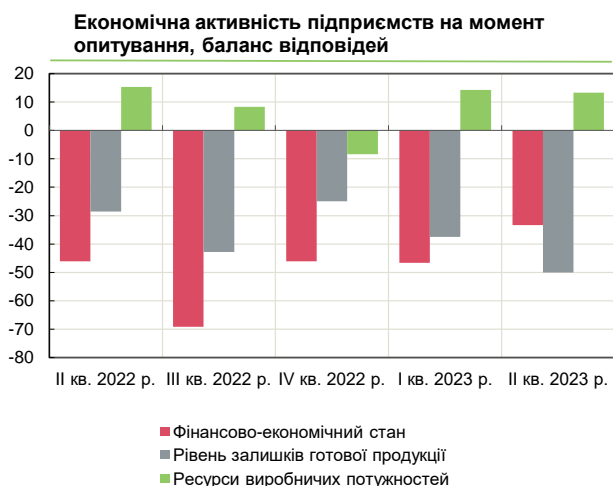
Графік 1

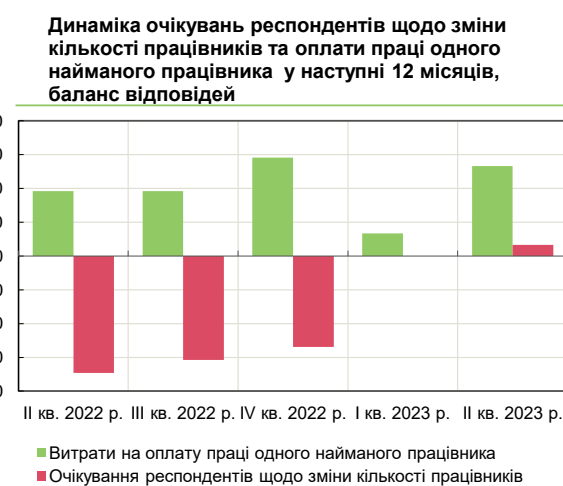
Графік 2

Графік 3

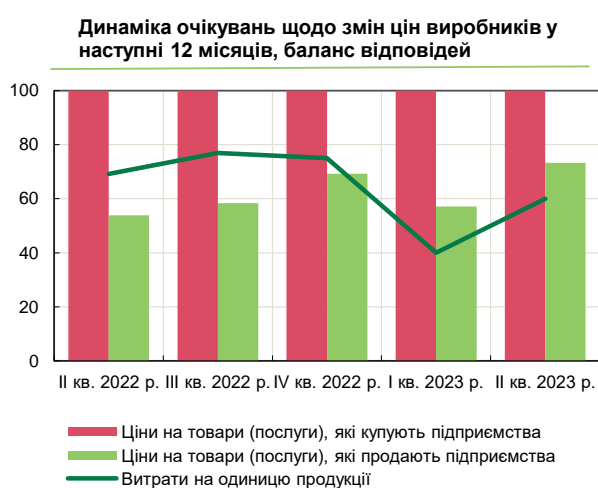
Графік 4

Графік 5

Графік 6

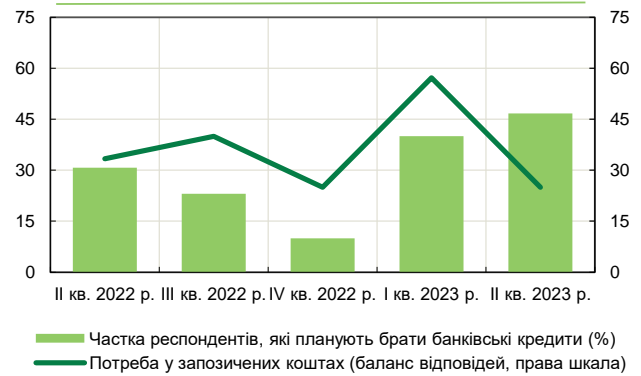
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

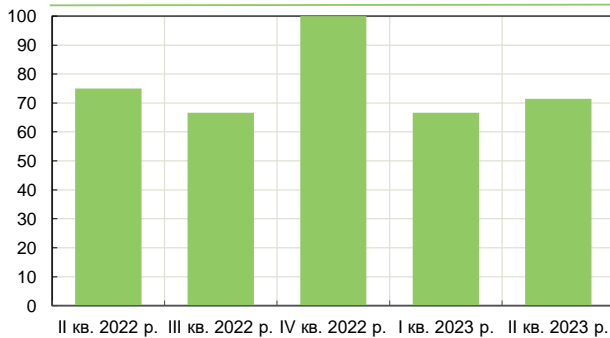
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

